

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Martina Kříže a soudců Mgr. Věry Jachurové a Mgr. Marka Zimy v právní věci

žalobkyně: **E. K.**

zastoupená JUDr. Lubošem Hendrychem, advokátem
se sídlem Ústí nad Labem, Vaníčkova 1112/27

proti

žalovanému: **Státní tajemník v Ministerstvu vnitra**

se sídlem Praha 7, Nad Štolou 936/3

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného ve věci vyrozumění
žalovaného ze dne 14. 4. 2020 č.j. MV-50260-7/SST-2019

takto:

I. Žaloba se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobou podanou u Městského soudu v Praze se žalobkyně domáhala ochrany před nezákonným zásahem, kterého se měl žalovaný dopustit tím, že žalobkyni vyrozuměním ze dne 14. 4. 2020 č.j. MV-502607/SST-2019 (dále též „vyrozumění“) oznámil podle § 74 odst. 1 písm. a) zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě (dále jen „zákon o státní službě“) zánik služebního poměru žalobkyně ke dni 10. 3. 2020.
2. V žalobě namítla, že žalovaný postupoval nezákonným způsobem a svým zásahem, který nemá povahu rozhodnutí, přímo zasáhl do práv žalobkyně. Podle názoru žalobkyně její služební poměr nezanikl a nadále trvá. Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 10. 3. 2020 č.j. 2 T 12/2019-2230 (dále též „rozsudek krajského soudu“), na jehož

základě žalovaný dospěl k závěru o skončení služebního poměru žalobkyně, není odsuzujícím rozsudkem, jestliže má podle ustanovení § 46 odst. 4 trestního zákoníku účinky, že na žalobkyni se pohlíží, jako by nebyla odsouzena. Je-li základním východiskem právního posouzení účinek výroku rozsudku, jímž se upouští od potrestání podle § 46 odst. 1 trestního zákoníku, působí takový účinek tak, že k rozsudku krajského soudu nelze přihlížet a je třeba vycházet z právní fikce, že žalobkyně odsouzena nebyla, neboť odsouzením se rozumí pouze uložení trestu nebo ochranného opatření. Zmíněný účinek nastává ke dni právní moci rozsudku, jímž soud rozhodl o upuštění od potrestání, tedy právě ke dni 10. 3. 2020, s nímž vyrozumění spojuje zánik služebního poměru žalobkyně. K odsouzení žalobkyně tedy nedošlo jednak proto, že rozsudkem krajského soudu jí nebyl uložen trest, jednak z toho důvodu, že upuštěním od potrestání nastala okamžikem právní moci rozsudku krajského soudu fikce neodsouzení. Žalobkyně dále upozornila na skutečnost, že v rozsudku krajského soudu absentuje výrok uvozený obvykle souslovím „a odsuzuje se“. Přitom ustanovení § 74 odst. 1 písm. a) zákona o státní službě spojuje skončení služebního poměru právě s pojmem „odsouzení“, nikoli s pojmem „uznání viny“. V souladu s právními závěry žalobkyně vyznívá i dikce ustanovení § 25 odst. 1 písm. d) zákona o státní službě, podle něhož musí žadatel o přijetí do služebního poměru být bezúhonný. V případě žalobkyně platí zákonná fikce neodsouzení ve smyslu § 25 odst. 3 zákona o státní službě, která nastala dnem právní moci rozsudku krajského soudu. Za pravdu dává žalobkyni i ustanovení § 26 odst. 1 zákona o státní službě, jelikož splnění předpokladu bezúhonnosti se osvědčuje výpisem z rejstříku trestů, přičemž výpis z tohoto rejstříku týkající se žalobkyně musí být bez záznamu vzhledem k tomu, že podle ustanovení § 46 odst. 4 trestního zákoníku platí, že upustil-li soud od potrestání, hledí se na pachatele, jako by nebyl odsouzen. Bezúhonnost žalobkyně tudíž ve vztahu k zákonným podmínkám kladeným na další trvání výkonu služebního poměru nemohla být rozsudkem krajského soudu zasažena či zpochybněna. Nenastal totiž jediný okamžik, kdy by žalobkyně mohla být pokládána za osobu odsouzenou pro úmyslný trestný čin. Rozsudek krajského soudu tedy nemá na zachování a trvání služebního poměru žalobkyně žádný vliv, neboť k odsouzení žalobkyně nedošlo a v důsledku právní fikce k uznání viny nelze přihlížet.

3. Žalobkyně dále namítla, že v odůvodnění vyrozumění žalovaného dochází ke směšování pojmu „vyslovení viny“ s pojmem „odsouzení“, jako by se jednalo o pojmy identické. Výrokem o vině se ale nerozumí odsouzení, kterým je třeba rozumět až rozsudek obsahující též výrok, jímž je uložen trest nebo ochranné opatření. Právní mocí rozsudku trestní stíhání končí, zatímco vydáním usnesení o podmíněném zastavení trestního stíhání podle § 307 trestního řádu trestní stíhání nekončí. Naopak v trestním stíhání jsou orgány činné v trestním řízení oprávněny pokračovat v souladu s § 308 odst. 1 trestního řádu, pokud obviněný v průběhu zkušební doby podmíněného zastavení trestního stíhání nevedl řádný život.
4. Žalobkyně shrnula, že právní předpisy spojují právní následky s pravomocným odsouzením, jakož i s jinými skutečnostmi, například s tím, že osoba spáchala trestný čin. Vždy je však třeba rozlišovat mezi pojmy „spáchal trestný čin“, „byl uznán vinným“ a „byl odsouzen“. V důsledku účinku ustanovení § 46 odst. 4 trestního zákoníku je založen stav, že jak po dobu po právní moci rozsudku, tak i od právní moci takového rozsudku, jímž se od potrestání upouští, nenastal ani jednou okamžik, po který by platilo, že by byla splněna

podmínka zániku služebního poměru stanovená v § 74 odst. 1 písm. a) zákona o státní službě. Žalobkyně k tomu dodala, že v jejím případě nedošlo k zahlazení odsouzení, jestliže odsouzena nebyla. Zahlazení odsouzení podléhá pouze takové rozhodnutí, kterým byl uložen trest či ochranné opatření, jinak se o „odsouzení“ nejedná, byť byla vina vyslovena, a proto je takové rozhodnutí spjato v ustanovení § 46 odst. 1 trestního zákoníku toliko s účinkem zahlazení, který nastává okamžikem nabytí právní moci ze zákona. Na osobu, u níž bylo upuštěno od uložení trestu, se ze zákona hledí, jako by odsouzena nebyla, protože tato osoba skutečně odsouzena nebyla, jestliže zahlazení odsouzení podléhá toliko rozhodnutí, kterými byl uložen trest či ochranné opatření.

5. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby. Ve vyjádření k žalobě se nejprve ohradil, že není pasivně legitimován, resp. že žalobkyně nesprávně označila jako žalovaného Ministerstvo vnitra. Je přitom třeba rozlišovat mezi Ministerstvem vnitra a státním tajemníkem v Ministerstvu vnitra jakožto svébytnými správními orgány, které nelze směšovat.
6. K věci samé žalovaný uvedl, že rozsudkem krajského soudu byl založen důvod skončení služebního poměru žalobkyně ex lege podle § 74 odst. 1 písm. a) zákona o státní službě. Tento právní názor žalovaný podložil stanoviskem Ministerstva spravedlnosti čj. MSP-170/2059LO-SP/2 (dále též „stanovisko Ministerstva spravedlnosti“) k otázce vlivu upuštění od potrestání podle § 46 trestního zákoníku na skončení služebního poměru státního zaměstnance podle § 74 odst. 1 písm. a) zákona o státní službě. Účelem tohoto ustanovení je docílit toho, aby osoby, které se dopustily určitého trestného činu, nemohly vykonávat státní službu. Tomu odpovídá i § 74 odst. 1 písm. b) zákona o státní službě, neboť zákon nevyžaduje pro skončení služebního poměru státního zaměstnance v případě trestního řízení ani pravomocné odsouzení a postačuje, byla-li trestní věc skončena jednou z forem tzv. odklonu. Zákon tak v případech, kdy je trestní stíhání státního zaměstnance skončeno podmíněným zastavením trestního stíhání nebo narovnáním a zastavením trestního stíhání, nevyžaduje pro skončení služebního poměru ani soudem konstatovanou vinu osoby, a to navzdory tomu, že je třeba na ni hledět jako na nevinnou. Užití odklonů je přitom na místě v případech, kdy pro dosažení účelu trestního řízení není zapotřebí, aby byla věc projednána před soudem. Jde tedy o případy menší společenské škodlivosti. Bylo by absurdní, aby v těchto případech, kdy není soudem konstatována vina, ke skončení služebního poměru docházelo, zatímco v případech, kdy došlo k vyslovení viny soudem, ale bylo upuštěno od potrestání podle § 46 trestního zákoníku, mohla dotyčná osoba dále setrvat ve služebním poměru.
7. Žalovaný nesouhlasí s názorem žalobkyně, že by mělo být přihlíženo k tzv. fikci neodsouzení upravené v § 46 odst. 4 trestního zákona, resp. že je podstatná skutečnost neuložení trestu v rozsudku krajského soudu. Poznamenal, že obě tyto skutečnosti spolu úzce souvisejí, neboť tzv. fikce neodsouzení podle § 46 odst. 1 trestního zákona je důsledkem neuložení trestu osobě vinné ze spáchání trestného činu. Tím, že krajský soud schválil dohodu o vině a trestu uzavřenou mezi žalobkyní a státním zástupcem Krajského státního zastupitelství v Ústí nad Labem, došlo k pravomocnému odsouzení žalobkyně. Dohoda o vině a trestu je podle § 314r odst. 4 trestního řádu schvalována odsuzujícím rozsudkem. Skutečnost, že bylo v souladu s § 46 odst. 1 trestního zákoníku upuštěno od potrestání žalobkyně, nemá podle žalovaného ve vztahu k otázce skončení jejího služebního poměru ex lege právní význam. Ve vztahu k úpravě bezúhonnosti jako

předpokladu přijetí do služebního poměru žalovaný uvedl, že zákon o státní službě explicitně zmiňuje fikci neodsouzení a její účinky toliko ve vztahu k možnosti vzniku služebního poměru v § 25 odst. 3 zákona o státní službě, tedy pouze v souvislosti s bezúhonností žadatele o přijetí do služebního poměru pro účely podání žádosti o přijetí do služebního poměru. Vzhledem ke skutečnosti, že v souvislosti se skončením služebního poměru ze zákona podle § 74 odst. 1 písm. a) zákona o státní službě není fikce neodsouzení a její účinky explicitně uvedena a vzhledem k teleologickému výkladu předmětného ustanovení je fikce neodsouzení z pohledu skončení služebního poměru irelevantní skutečností.

8. Žalovaný uzavřel, že zásah do právní sféry žalobkyně v podobě skončení služebního poměru nelze kvalifikovat coby nezákonný, neboť ke skončení jejího služebního poměru došlo ze zákona na základě právní skutečnosti, se kterou zákon o státní službě skončení služebního poměru spojuje. Dodal, že jeho postup byl přezkoumán nadřízeným služebním orgánem, resp. personální ředitelkou sekce pro státní službu, která dospěla k závěru, že nebyly shledány vady v obsahu ani formě stížností napadeného vyrozumění.
9. Rozsudkem ze dne 20. 11. 2020 č.j. 15 A 61/2020-71 Městský soud v Praze rozhodl, že zásah žalovaného vůči žalobkyni provedený vyrozuměním žalovaného ze dne 14. 4. 2020 č.j. MV-50260-7/SST-2019 o skončení služebního poměru žalobkyně je nezákonný a žalovanému přikázal obnovit stav před zásahem. Městský soud v Praze dospěl k závěru, že byl-li státní zaměstnanec uznán vinným ze spáchání trestného činu a současně bylo rozhodnuto o upuštění od jeho potrestání, není naplněna podmínka skončení služebního poměru ze zákona ve smyslu § 74 odst. 1 písm. a) zákona o státní službě, neboť v takovém případě nedošlo k pravomocnému odsouzení státního zaměstnance, jak zákon předpokládá. Pokud tedy byla žalobkyně pravomocným rozsudkem Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 10. 3. 2020 č.j. 2 T 12/2019-2230 na základě soudem schválené dohody o vině a trestu ve smyslu § 314r odst. 4 trestního řádu uznána vinnou ze spáchání přečinů dotačního podvodu podle § 212 odst. 2, odst. 4 trestního zákoníku a poškození finančních zájmů Evropské unie podle § 260 odst. 2, odst. 3 trestního zákoníku a současně bylo podle § 46 odst. 1 trestního zákoníku upuštěno od jejího potrestání, nemohlo dojít ke skončení služebního poměru žalobkyně ve smyslu § 74 odst. 1 písm. a) zákona o státní službě.
10. Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 4. 2. 2021 č.j. 1 Ads 477/2020-36 (dále též „zrušující rozsudek“) v řízení o kasační stížnosti žalovaného rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 20. 11. 2020 č.j. 15 A 61/2020-71 zrušil a věc vrátil Městskému soudu v Praze k dalšímu řízení. Konstatoval, že neshledal důvody pro odchýlení se od závěrů dříve vyslovených v rozsudku č.j. 8 Ads 222/2020-46, jelikož v nyní řešené věci je podstatou sporu totožná otázka. Ta se rovněž týká posouzení právních důsledků z hlediska služebního zákona v případě, že trestní soud sice uzná obžalovaného vinným, ale zároveň upustí od potrestání podle § 46 trestního zákoníku. Připomněl, že na výkon funkce státního zaměstnance klade zákon řadu povinností včetně nutnosti splňovat před vstupem do služebního poměru i během jeho trvání určitý etický standard. Jedním z požadavků kladených na uchazeče o přijetí do služebního poměru je bezúhonnost vymezená v ustanovení § 25 odst. 3 zákona o státní službě. Z ustanovení § 74 odst. 1 písm. a) a § 25 odst. 3 zákona o státní službě je zřejmé, že zákon o státní službě klade odlišné požadavky

na bezúhonnost uchazeče o přijetí do služebního poměru a na státního zaměstnance ve služebním poměru. Je tomu tak proto, že přijetím do služebního poměru a složením služebního slibu se zvyšují etické nároky, které musí státní zaměstnanec nezbytně udržet po celou dobu trvání služebního poměru. Není proto nepřiměřené, pokud při vstupu do služebního poměru může podmínku bezúhonnosti splňovat i osoba, jejíž dřívější odsouzení bylo zahaleno nebo na niž se hledí, jako by nebyla odsouzena, zatímco důvodem ke skončení služebního poměru zůstává pravomocné odsouzení i přesto, že se na pachatele v důsledku upuštění od potrestání hledí, jako by nebyl odsouzen. Pro posouzení splnění předpokladů pro skončení služebního poměru podle § 74 odst. 1 písm. a) zákona o státní službě je zásadní pravomocný závěr trestního soudu o tom, že státní zaměstnanec spáchal trestný čin. Pokud trestní soud dospěje k tomuto závěru, přestává státní zaměstnanec splňovat podmínku bezúhonnosti. V případě žalobkyně trestní soud schválil dohodu o vině a trestu, přičemž podle § 314r odst. 4 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád platí, že soud schválí dohodu o vině a trestu odsuzujícím rozsudkem. Pod pojmem „odsuzující rozsudek“ se pak rozumí rozsudek, jímž soud ve výroku o vině vyslovil vinu, bez ohledu na to, zda jím uložil rovněž trest (případně jiný druh trestu). Nejvyšší správní soud dále uvedl, že zatímco odsouzení je definováno výrokem o vině obžalovaného, fikce neodsouzení podle § 46 odst. 4 trestního zákoníku do budoucna zmírňuje negativní společenské dopady tohoto odsouzení. Rozhodnou skutečností tedy bylo to, že trestní soud v rozsudku konstatoval vinu žalobkyně. Tento fakt ovšem nezanikne ani v důsledku fikce neodsouzení. To, zda došlo ke spáchání trestného činu a kdo jej spáchal, lze určit jen v trestním řízení. Procesním důsledkem objasnění těchto skutečností bez důvodných pochybností je vyslovení viny nebo odsouzení. Za podstatné pro zánik služebního poměru žalobkyně Nejvyšší správní soud označil to, že došlo k vyslovení viny trestním soudem, čímž žalobkyně přestala splňovat vysoké etické standardy kladené na státní zaměstnance. Nejvyšší správní soud též odmítl výklad Městského soudu v Praze týkající se ustanovení § 74 odst. 1 písm. b) zákona o státní službě s tím, že stíhání státní zaměstnanci by mohli mít motivaci vyhnout se skončení svého trestního řízení způsobem uvedeným v tomto ustanovení a místo toho usilovat o rozhodnutí trestního soudu v hlavním líčení, v němž by soud ve výroku o vině upustil od potrestání. To by však byl zjevně absurdní, zákonodárcem nezamýšlený a proti smyslu a účelu zákona jdoucí důsledek.

11. Při ústním jednání před soudem, které se konalo dne 17. 6. 2021, právní zástupce žalobkyně odkázal na žalobu, přičemž se neztotožnil se závěry, k nimž dospěl Nejvyšší správní soud ve zrušujícím rozsudku. Za správnou označil argumentaci obsaženou v rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 20. 11. 2020 č.j. 15 A 61/2020-71. Nesouhlasil se závěrem Nejvyššího správního soudu, že termín „odsouzení“ je synonymem viny. Odsuzující rozsudek nenabyde účinku, jelikož v důsledku upuštění od potrestání nikdy nedojde k záznamu do rejstříku trestů. Nejvyšší správní soud nepřipustně rozšířil zákonné mantinely při výkladu ustanovení § 74 odst. 1 písm. a) zákona o státní službě, neboť diskvalifikačním znakem pro skončení služebního poměru je znak ztráty bezúhonnosti, který nastane jen u toho, kdo má záznam v rejstříku trestů. Odsuzující rozsudek, jímž bylo současně rozhodnuto o upuštění od potrestání, proto ztrácí okamžikem právní moci veškeré veřejnoprávně aplikovatelné důsledky, které by mohly vyústit ve skončení služebního poměru. Dle právního zástupce žalobkyně není možné akceptovat ani úvahy Nejvyššího správního soudu týkající se tzv. odklonů od trestního stíhání, které postrádají zejména komparaci s jinými právními předpisy, příkladmo s těmi, které upravují zánik

funkce soudců, státních zástupců či příslušníků bezpečnostních služeb. Žalobkyně proto trvá na tom, aby soud žalobě vyhověl. Žalovaný při jednání před soudem odkázal na vyjádření k žalobě s tím, že jeho postup byl souladný se zákonem, což potvrdil i Nejvyšší správní soud ve zrušujícím rozsudku. Setrval proto na svém dosavadním procesním stanovisku a navrhl zamítnutí žaloby.

12. Městský soud v Praze, vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušujícím rozsudku, opětovně přezkoumal zákonnost postupu žalovaného, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu je v době rozhodování o žalobě, neboť žalobkyně se domáhala nejen určení toho, že tvrzený zásah byl nezákonný, nýbrž i obnovy stavu před zásahem (§ 87 odst. 1 s.ř.s.). Žalobu soud neshledal důvodnou.
13. Ochrana podle [§ 82 a násl. s. ř. s.](#) je důvodná tehdy, jsou-li kumulativně splněny následující podmínky: Žalobce musí být přímo (1. podmínka) zkrácen na svých právech (2. podmínka) nezákonným (3. podmínka) zásahem, pokynem nebo donucením („zásahem“ v širším smyslu) správního orgánu, který není rozhodnutím (4. podmínka) a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo (5. podmínka), přičemž „zásah“ v širším smyslu nebo jeho důsledky musí trvat nebo musí hrozit opakování „zásahu“ (6. podmínka). Není-li byt' jen jediná z uvedených podmínek splněna, nelze ochranu podle [§ 82 a násl. s. ř. s.](#) poskytnout (viz rozhodnutí Nejvyššího správního soudu 17. 3. 2005 č.j. 2 Aps /2005-65).
14. V případě žalobkyně zůstala spornou pouze 3. podmínka, jelikož žalovaný popřel, že by v rámci vyrozumění žalobkyně o skončení jejího služebního poměru postupoval v rozporu se zákonem. Je nepochybné, že vyrozumění o skončení služebního poměru přímo zkracuje žalobkyni na jejích právech, zároveň jde o postup, který má trvalé důsledky a je přímo zaměřen proti žalobkyni. Vyrozumění, kterým služební orgán oznamuje státnímu zaměstnanci skončení jeho služebního poměru podle § 74 odst. 1 písm. a) zákona o státní službě, je reflexí toho, že k zániku služebního poměru došlo na základě zákonem předvídané právní skutečnosti, nikoli z vůle služebního orgánu vyjádřené formou rozhodnutí.
15. Při posuzování zákonnosti žalobou napadeného vyrozumění soud vyšel z následující právní úpravy:
16. Podle § 74 odst. 1 písm. a) zákona o státní službě platí, že *služební poměr skončí v případě, kdy byl státní zaměstnanec pravomocně odsouzen pro úmyslný trestný čin nebo byl pravomocně odsouzen pro trestný čin proti pořádku ve věcech veřejných z nedbalosti anebo byl pravomocně odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody, dnem nabytí právní moci rozsudku.*

Podle § 74 odst. 1 písm. b) zákona o státní službě platí, že *v případě, kdy v řízení o trestném činu podle písmene a), kterého se státní zaměstnanec dopustil, za který zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje 5 let, bylo trestní stíhání podmíněně zastaveno nebo bylo rozhodnuto o schválení narovnání a zastavení trestního stíhání, dnem nabytí právní moci rozhodnutí.*

17. Podle § 25 odst. 1 písm. d) zákona o státní službě platí, že *žadatel o přijetí do služebního poměru být bezúhonný.*
18. Podle § 25 odst. 3 zákona o státní službě platí, že *za bezúhonného se nepovažuje ten, kdo byl pravomocně odsouzen pro úmyslný trestný čin nebo pro trestný čin proti pořádku ve věcech veřejných z nedbalosti, pokud odsouzení nebylo zhlazeno nebo pokud se na pachatele nehledí, jako by nebyl odsouzen; jestliže trestní stíhání pro takový trestný čin bylo podmíněně zastaveno nebo bylo-li rozhodnuto o schválení narovnání a zastavení trestního stíhání, je předpoklad bezúhonnosti splněn až po uplynutí 5 let ode dne nabytí právní moci těchto rozhodnutí.*
19. Podle § 46 odst. 1 trestního zákoníku platí, že *od potrestání pachatele, který spáchal přečin, jeho spáchání lituje a projevuje účinnou snahu po nápravě, lze upustit, jestliže vzhledem k povaze a závažnosti spáchaného přečinu a k dosavadnímu životu pachatele lze důvodně očekávat, že již pouhé projednání věci postačí k jeho nápravě i k ochraně společnosti.*
20. Podle § 46 odst. 4 trestního zákoníku platí, že *upustil-li soud od potrestání, hledí se na pachatele, jako by nebyl odsouzen.*
21. Podle § 122 odst. 1 trestního řádu platí, že *odsuzující rozsudek musí obsahovat výrok o trestu s uvedením zákonných ustanovení, podle nichž byl trest vyměřen, nebo podle nichž bylo od potrestání upuštěno, a jde-li o podmíněné upuštění od potrestání s dohledem, též výrok o stanovení zkušební doby a jejím trvání.*
22. Klíčovou otázkou v projednávané věci zůstává i nadále výklad pojmu „pravomocně odsouzen“ z pohledu aplikace ustanovení § 74 odst. 1 písm. a) zákona o státní službě na případ žalobkyně.
23. Mezi stranami je nesporné, že žalobkyně byla pravomocným rozsudkem Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 10. 3. 2020 č.j. 2 T 12/2019-2230 na základě soudem schválené dohody o vině a trestu ve smyslu § 314r odst. 4 trestního řádu uznána vinnou ze spáchání přečinů dotačního podvodu podle § 212 odst. 2, odst. 4 trestního zákoníku a poškození finančních zájmů Evropské unie podle § 260 odst. 2, odst. 3 trestního zákoníku, přičemž současně bylo podle § 46 odst. 1 trestního zákoníku upuštěno od potrestání žalobkyně (dále též „rozsudek v trestní věci“).
24. V rozsudku ze dne 12. 11. 2020 č.j. 8 Ads 222/2020-46, o jehož nosné závěry se opírá zrušující rozsudek, Nejvyšší správní soud především zdůraznil, že nelze směřovat odsouzení pachatele s fikcí jeho neodsouzení. Konstatoval, že *„(z)atímco odsouzení je definováno výrokem o vině obžalovaného, fikce neodsouzení zmírňuje negativní společenské dopady tohoto odsouzení (především se odsouzení nadále neuvádí ve výpisu z evidence rejstříku trestů), nicméně samotná skutečnost odsouzení není odstraněna.“* S odkazem na komentářovou literaturu Nejvyšší správní soud dále konstatoval, že *„(z)ahlazením se odsouzení nezrušuje, pouze zanikají jeho účinky vůči pachateli i ve vztahu k dalším osobám. Odsouzení se tak nezrušuje ani v případě, že účinky zhlazení nastávají současně s odsouzením, jak je tomu u upuštění od potrestání podle § 46 odst. 4 trestního zákoníku.“* Jak Nejvyšší správní soud rovněž vyložil, to, *„(z)da došlo ke spáchání trestného činu a kdo jej spáchal, lze procesně určit jen v trestním řízení a procesním důsledkem objasnění těchto skutečností bez*

důvodných pochybností je vyslovení viny, jinými slovy odsouzení (nebo naopak zproštění obžaloby). Pokud by tedy služební zákon v § 74 odst. 1 písm. a) namísto sousloví „pravomocně odsouzen pro úmyslný trestný čin“ použil slova např. „bylo pravomocně rozhodnuto, že spáchal úmyslný trestný čin“, šlo by obsahově o stejné právní pravidlo.“ Podle Nejvyššího správního soudu je výklad termínu „odsouzení“ jednoznačný a jde v podstatě o synonymum vyslovení viny. I výrok, jímž je upuštěno od potrestání, je určitou formou výroku o trestu, a proto vyslovení takového výroku neznamená, že by pachatel nebyl potrestán. Ostatně i ze znění ustanovení § 122 odst. 1 trestního řádu vyplývá, že odsuzujícím rozsudkem lze také upustit od potrestání a rovněž podle § 314r odst. 4 trestního řádu se schválení dohody o vině a trestu děje formou odsuzujícího rozsudku. Právě obsahová jednoznačnost termínu „odsuzující rozsudek“ je důvodem, proč se judikatura trestních soudů blíže nezabývá vysvětlením tohoto pojmu v intencích nyní nesprávně namítané spojitosti s fikcí neodsouzení, případně absencí výroku „a odsuzuje se“.

25. Ve světle výše uvedených východisek nemůže obstát námitka žalobkyně, že vzhledem k účinku upuštění od potrestání ve smyslu § 46 odst. 1 trestního zákoníku nedošlo k jejímu odsouzení.
26. Nepřípadná je i argumentace poukazující na podmínky, které musí uchazeč o přijetí do služebního poměru splnit ve smyslu ustanovení § 25 odst. 3 zákona o služebním poměru, jestliže se za bezúhonného považuje i ten uchazeč, který sice byl pravomocně odsouzen pro úmyslný trestný čin, avšak v důsledku fikce zakotvené v ustanovení § 46 odst. 4 trestního zákoníku se na něj hledí, jako by nebyl odsouzen. Nejvyšší správní soud ve shora odkazovaném rozsudku i ve zrušujícím rozsudku zdůraznil, že pro setrvání ve služebním poměru mohou být stanoveny přísnější podmínky než pro přijetí do služebního poměru, neboť přijetím do služebního poměru se zvyšují etické nároky, které musí státní zaměstnanec udržet po celou dobu trvání služebního poměru. Okamžikem, kdy rozsudek v trestní věci nabyl právní moci, žalobkyně přestala splňovat předpoklady pro to, aby její služební poměr i nadále pokračoval, neboť byla odsouzena pro úmyslný trestný čin ve smyslu ustanovení § 74 odst. 1 písm. a) zákona o služebním poměru. Jak bylo vyloženo výše, účinky zahlázení, tj. fikce neodsouzení podle § 46 odst. 4 trestního zákoníku, nezrušují odsouzení jako takové, a tedy neodstraňují překážku bránící dalšímu setrvání pravomocně odsouzeného státního zaměstnance ve služebním poměru. Vyslovením viny trestním soudem byla naplněna podmínka pro skončení služebního poměru žalobkyně podle § 74 odst. 1 písm. a) zákona o služebním poměru. Na tom nemůže nic změnit skutečnost, že žalobkyně by splnila předpoklad bezúhonnosti ve smyslu ustanovení § 25 odst. 3 zákona o služebním poměru, pokud by se ucházela o přijetí do služebního poměru. Další působení žalobkyně na pozici státního zaměstnance ve služebním poměru je totiž vyloučeno z toho důvodu, že žalobkyně pozbyla důvěryhodnosti tím, že se (za trvání služebního poměru) dopustila úmyslné trestné činnosti.
27. Neobstojí ani argumentace žalobkyně ohledně výkladu právní úpravy obsažené v § 74 odst. 1 písm. b) zákona o státní službě. Není totiž podstatný žalobkyní vyzdvížený rozdíl mezi pravomocným rozsudkem, jímž se řízení končí, a usnesením o podmíněném zastavení trestního stíhání podle § 307 trestního řádu, jímž se trestní stíhání nekončí. V rozsudku ze dne 12. 11. 2020 č.j. 8 Ads 222/2020-46 Nejvyšší správní soud poukázal na nežádoucí motivaci těch státních zaměstnanců, kteří by mohli usilovat o to, aby jejich

trestní stíhání na místo tzv. odklonu od trestního stíhání skončilo tak, jako tomu bylo v případě žalobkyně, tj. vyslovením viny za současného upuštění od potrestání, čímž by (při výkladu, který zastává žalobkyně) docílili toho, aby jejich služební poměr neskončil. I přesto, že zákon o státní službě ve výsledku favorizuje ty uchazeče o přijetí do služebního poměru, kteří, byť byli pravomocně odsouzeni, dosáhli v trestním řízení upuštění od potrestání či zahlazení odsouzení dříve než 5 let po jejich odsouzení, před těmi, jejichž trestní stíhání pro totožný trestný čin skončilo jednou z forem odklonu, neznamená tato nerovná právní úprava podmínek bezúhonnosti pro účely přijetí do služebního poměru takový výklad § 74 odst. 1 písm. a) zákona o služebním poměru, který by měl zakládat stejnou nerovnost i ohledně podmínek skončení služebního poměru. Soud nepovažuje za potřebné v této souvislosti dále rozvádět svou argumentaci formou komparace právní úpravy obsažené v zákoně o státní službě s právní úpravou, která se týká zániku funkce soudců, státních zástupců či jiných služebníků státu, pokud jde o relevanci těchto právních úprav ve vztahu k odklonům od trestního stíhání. Význam takového srovnání žalobkyně neobjasnila, přičemž je nepochybné, že zákon o státní službě obsahuje autonomní právní úpravu, která není jakkoli navázána na jinou právní úpravu. Rovněž pouze obecný poukaz žalobkyně na údajnou diskrepanci při posuzování závažnějších a méně závažných deliktů postrádá konkrétní souvislost s nyní projednávanou věcí.

28. Závěrem soud považuje za nutné zdůraznit, že se při opětovném rozhodování v této věci nemohl odchýlit od právního názoru, který zcela jednoznačně vyslovil Nejvyšší správní soud ve zrušujícím rozsudku. Vázanost krajského soudu právním názorem Nejvyššího správního soudu je prolomena jen v případě změny skutkových zjištění či právních poměrů nebo dojde-li k podstatné změně judikatury, a to na úrovni, kterou by byl krajský soud povinen respektovat v novém rozhodnutí. Takový případ nastane např. tehdy, uvážili-li v mezidobí mezi prvním zrušujícím rozsudkem Nejvyššího správního soudu a jeho rozhodováním v téže věci o opětovné kasační stížnosti o rozhodné právní otázce jinak Ústavní soud, Evropský soud pro lidská práva, Evropský soudní dvůr, či rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v řízení podle § 17 s.ř.s. nebo plénium či kolegium ve stanovisku přijatém podle § 19 s.ř.s. (viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 7. 2008 č.j. 9 Afs 59/2007-56). V nyní posuzované věci nicméně v mezidobí nedošlo ke změně relevantních skutkových zjištění ani ke změně nosných judikатурních východisek. Soudu proto nezbylo, než posoudit důvodnost žalobních tvrzení v intencích interpretace ustanovení § 74 odst. 1 písm. a) zákona o státní službě, kterou představil Nejvyšší správní soud ve zrušujícím rozsudku.

29. Soud tedy neshledal žalobu důvodnou, a proto ji prvním výrokem rozsudku podle § 87 odst. 3 s.ř.s. zamítl. Druhý výrok o nákladech řízení má oporu v ustanovení § 60 odst. 1 s.ř.s., neboť žalobkyně nebyla ve věci úspěšná a žalovanému žádné účelně vynaložené náklady v řízení nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud. Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu

a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie. Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud.

Praha 17. června 2021

Mgr. Martin Kříž v. r.
předseda senátu